

Лужні метали

проф. В'юник І. М.

Хімічний факультет
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра неорганічної хімії

Електронна будова

Лужні метали $(n - 1)s^2(n - 1)p^6ns^1$

- Атоми елементів 1-ої групи (Li, Na, K, Rb, Cs, Fr) мають інертно-газову передостанню оболонку і по одному зовнішньому електрону. Хімія цих елементів є найбільш простою у порівнянні з хімією елементів будь-якої іншої групи.

- Подібність між Li і рідкими елементами значно більша ніж у 2-ій групі (Be — підгрупа Ca). Проте від інших лужних металів літій відрізняє невеликий розмір атома і іона, що природньо відбивається і на хімічних властивостях.

Li за властивостями нагадує Mg (діагональна аналогія). Низький перший потенціал іонізації $I_1 = 5.39$ еВ. обумовлює легке утворення іона Li^+ , який існує як такий в кристалічних солях (наприклад, LiCl).

Фізико–хімічні властивості

- Li утворює ковалентні зв'язки (Li–Li поблизу $T_{\text{кип}}$. біля 1 % зв'язків, $\text{C}_2\text{H}_5\text{Li}$, $\text{C}_3\text{H}_7\text{Li}$). $I_2(\text{Li}) = 75.2$ еВ. Ступінь окиснення — (+1). Li проявляє типові властивості металів I групи. Аномальні властивості Li, обумовлені незначним його розміром, зближують Li з Mg. Поляризуюча дія Li^+ найвища серед іонів лужних металів приводить до високої сольватації Li^+ та до утворення ковалентних зв'язків. $1s^2 2s^1$
- Не дивлячись на однакове число валентних електронів у лужних металів, властивості елементів підгрупи К помітно відрізняються від властивостей Na і, особливо Li. Це обумовлено помітною різницею величин радіусів їх атомів і іонів та різницею в кількості електронних шарів.

Фізико-хімічні властивості

	Li	Na	K	Rb	Cs	Fr
$r_{\text{атома}}, \text{Å}$	1.55	1.89	2.36	2.48	2.68	2.80
$r_{\text{іона}}, \text{Å}$	0.68	0.98	1.33	1.49	1.65	1.75
$I_1, \text{ев}$	5.39	5.14	4.34	4.18	3.89	3.98
$d, \text{г/см}^3$	0.53	0.97	0.85	1.5	1.9	—
твердість	0.6	0.4	0.5	0.3	0.2	—
$T_{\text{пл.}}, ^\circ\text{C}$	179	98	63	39	29	—
$T_{\text{кип.}}, ^\circ\text{C}$	1350	900	776	689	666	—
$E^0, \text{вольт}$	-3.01	-2.71	-2.92	-2.98	-2.92	—
в з. корі % мол.	0.02	2.0	1.1	$4 \cdot 10^{-3}$	$9 \cdot 10^{-5}$	—
прир. ізотопів	2	1	3	2	1	—

Фізико-хімічні властивості

- Для Li найбільш характерним є утворення іонного зв'язку $KЧ > 4$. Для Na ознаки металічності виражені значно сильніше. В цьому відношенні Na уступає лише елементам підгрупи K.

Низький потенціал I_1 і той факт, що іон M^+ має конфігурацію інертного газу і є сферичним та слабо поляризованим, впливає на хімічні властивості цих елементів.

- Для усіх елементів групи Li, не дивлячись на те, що вони утворюють переважно іонні сполуки, характерна тенденція до утворення ковалентних зв'язків (Na_2 , Cs_2 і т. інше, металоорганічні та внутрішньомолекулярні сполуки). Ця тенденція найяскравіше виражена у Li, при переході до Cs послаблюється.

Фізико-хімічні властивості

- Fr — утворюється при природньому радіоактивному розпаді та у відповідних штучних ядерних реакціях. Всі його ізотопи радіоактивні з малим $T_{1/2} = 20$ хвилин.
- Слід відзначити, що ізотоп ^{40}K ($T_{1/2} = 1.61 \cdot 10^9$ років) зустрічається в природі. Радіоактивність цього ізотопу використовується для визначення віку калійвмістних мінералів.

Фізико–хімічні властивості

Фізичні властивості простих речовин

- У вигляді простих речовин лужні метали — сріблясто–білі метали (за виключенням золотисто–жовтого цезію), з об'ємно–центрованою кубічною ґраткою. Це доволі м'яккі, легкоплавкі, електропровідні, легкі метали.

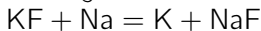
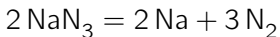
Розповсюдженість елементів групи Li в природі

- Li: мінерал сподумен — $\text{LiAl}(\text{SiO}_3)_2$, амблігоніт — $\text{LiAl}(\text{PO}_4)\text{F}$, лепідоліт — $\text{Li}_2\text{Al}_2(\text{SiO}_3)_3(\text{F}, \text{OH})_2$.
- Na: NaCl , $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10 \text{H}_2\text{O}$ — глауберова сіль, $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10 \text{H}_2\text{O}$ — бура, Na_3AlF_6 — криоліт і інші. Na входить до складу природних силікатів та алюмосилікатів, міститься в гідросфері, в морській воді біля $1.5 \cdot 10^{16}$ т. Na міститься в організмах рослинного та тваринного походження (NaCl , в крові — 0.3 %, в кістках — 0.6 %, в м'язах — 0.6 – 1.5 %).
- K: KCl — сильвін, сильвініт — $\text{KCl} \cdot \text{NaCl}$, $\text{KCl} \cdot \text{MgCl}_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}$ — карналіт, $\text{KCl} \cdot \text{MgSO}_4 \cdot 3 \text{H}_2\text{O}$ — каїніт. Cs і Rb завжди зустрічаються у вигляді домішок калієвих та літієвих мінералів, іони K^+ в морській воді, в живих організмах.

Добування простих речовин

- Li — електролізом розтопу LiCl–KCl.
- Na— електроліз розтопу NaCl або NaOH (NaCl+KCl, CaCl₂, NaF і др.).
- K одержують натрійтермічним методом із розтопу KOH, KCl (760 – 780°C).
- Rb, Cs — кальційтермічним методом (хлориди + Ca) в вакуумі при 700 – 800°C.
- Дуже чисті метали добувають розкладанням азидів:

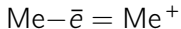

Застосування лужних металів

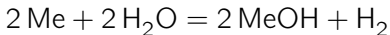
- ${}^6_3\text{Li} + {}^1_0\text{n} = {}^3_1\text{H} + {}^4_2\text{He}$ в атомній енергетиці як джерело трітійу.
- Na — рідкий теплоносій, в сплавах, в металотермії.
- K — каталізатор при одержанні каучука.
- Rb, Cs — для виготовлення фотоелементів, в гетерах для поглинання слідів газів в вакуумних лампах. Відновники-амальгами. Розчини лужних металів в амоніаці як відновники.

Хімічні властивості простих речовин

- Хімічні властивості лужних металів визначаються їх легкістю віддавати свої валентні електрони:

- Так, наприклад, лужні метали окиснюються іоном H^+ води:

Ця реакція протікає не для всіх металів однаково:

- з літієм реакція протікає спокійно, без спалахування водню, метал не розплавляється;
- з Na реакція протікає більш енергійно, якщо натрію давати можливість вільно рухатися на поверхні води, то водень не спалахує, у протилежному випадку має місце самозаймання, а полум'я при цьому забарвлюється в жовтий колір, натрій при цьому розплавляється;

Хімічні властивості простих речовин

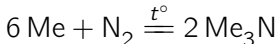
- К — взаємодія калію з H_2O відбувається бурхливо і супроводиться спалахом;
- Rb і Cs реагують з водою з вибухом.
- Для лужних металів можливе окиснення і H_2 :
 $2\text{Me} + \text{H}_2 = 2\text{MeH}$. Реакції окиснення лужних металів молекулярним H_2 протікають уже при слабкому нагріванні в атмосфері H_2 (Li — 600°C , Na, K, Rb, Cs — $350 - 400^\circ\text{C}$).
- Крім водню, лужні метали окиснюються всіма окисниками: F, Cl, Br, I, O, S, N, P, C, Si і т. інш. В атмосфері F_2 та Cl_2 — самозаймаються:
 $\text{F}_2 + 2\text{Li} = 2\text{LiF}$, $\text{Cl}_2 + 2\text{Na} = 2\text{NaCl}$, $2\text{Na} + \text{Br}_2 = 2\text{NaBr}$
(вибух)
- З I_2 реакція протікає при нагріванні.

Хімічні властивості простих речовин

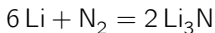
- В атмосфері O_2 Rb і Cs самозаймаються, Na і K лише при нагріванні самозаймаються. При цьому утворюються:
 $Li \longrightarrow Li_2O$, $Na \longrightarrow Na_2O_2$, $K \longrightarrow KO_2$, $Rb \longrightarrow RbO_2$,
 $Cs \longrightarrow CsO_2$. Лужні метали зберігають під шаром гасу, петролейного етеру або ароматичних вуглеводнів.
- Сполуки MeO_2 — парамагнітні.
- Відмінність за складом продуктів окиснення обумовлена розмірами атомів. Малий за розмірами катіон Li^+ не може стабілізувати аніони більші за розмірами, ніж O^{2-} .

Хімічні властивості простих речовин

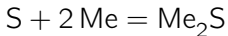
- При нагріванні Me з азотом утворюються нітриди:

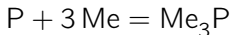
- Li взаємодіє з азотом навіть за звичайних умов (повільно):

- Окиснення лужних металів сіркою іде також дуже енергійно, при розтиранні з S металу має місце вибух:

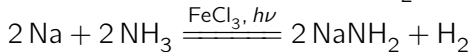

- Всі лужні Me окиснюються P:

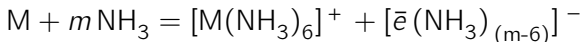
Хімічні властивості простих речовин

- Силіцій окиснює тільки Li (Li_4Si , Li_2Si).
- $2\text{Li}(\text{Na}) + 2\text{C} = \text{Li}_2(\text{Na}_2)\text{C}_2$ — ацетиліди. Решта металів не утворює стехіометричних сполук. Rb, Cs — MeC_8 — графітіди.
- В ряду Li — Cs зростає реакційна здатність металів I групи по відношенню до усіх реагентів (за виключенням азоту).
- Лужні Me розміщуються на самому початку ряду напруг. Вони витиснюють водень із H_2O , кислот, NH_3 :

Хімічні властивості простих речовин

- Метали І групи розчиняються в NH_3 , амінах, етерах з утворенням забарвлених в голубий колір та електропровідних розчинів. В результаті утворюються сольватовані електрони:

Такі розчини схожі з рідкими металами.

- З металами лужні метали утворюють інтерметалічні сполуки, тверді розчини з обмеженою розчинністю, евтектики.

Хімічні властивості простих речовин

- Додатки лужних Me до сплавів покращують їх фізико-хімічні властивості. Наприклад, додаток менше 1% Li до Al (сплав склерон) підвищує твердість та корозійну стійкість, введення 2% Li в мідь значно підвищує електричну провідність.

NaSn_6 , NaSn_4 , NaSn_3 , NaSn_2 , NaSn , Na_2Sn , Na_3Sn і др.

- Евтектичний сплав 24% Na та 76% K — представляє собою рідину ($T_{\text{пл.}} = -12.6^\circ\text{C}$). Амальгами. Одержання. Рідкі та тверді амальгами.

Сполуки лужних металів (+1)

- Похідні лужних металів за своєю природою є переважно солями або солеподібними сполуками. Кристали сполук лужних металів характеризуються високими КЧ, відрізняються більшою або меншою важкоплавкістю, в розтопленому стані — електроліти, добре розчинні у H_2O .
- В порівнянні з іншими Me лужні метали найменш здатні виступати в ролі комплексоутворювачів. Особливо ця здатність погано виражена у Cs^+ . В цьому можна перекоонатися співставляючи теплоти гідратації іонів Li^+ та Cs^+ (-530 кдж/моль, -280 кдж/моль). Більш стійкі комплекси іони Li^+ і Na^+ утворюють з NH_3 , амінами, етерами ($[\text{M}(\text{NH}_3)_6]^+$).

Сполуки лужних металів (+1)

- Аніонні комплекси для лужних металів не відомі.
- У зв'язку зі зниженням акцепторної здатності M^+ в ряду $Li^+ — Cs^+$ збільшується їх здатність виступати в ролі зовнішньосферних катіонів в комплексних сполуках.
- Структура та стабільність іонних сполук визначається, головним чином, енергією кристалічної ґратки та відношенням заряду/радіуса. Таким чином, великий іон Cs^+ може утримувати 8 сусідніх іонів Cl^- , а його ґратка відрізняється від ґратки $NaCl$, так як малий іон Na^+ оточують тільки 6 Cl^- .

Сполуки лужних металів (+1)

- Солі елементів I групи в кристалічному стані рідко бувають гідратованими, тільки у тому випадку, коли вони утворені малим аніоном Cl^- .
- Великий розмір Cs^+ і Rb^+ нерідко дозволяє їм утворювати іонні солі з порівняно нестійкими аніонами (полігалогеніди I_3^-), пероксидні аніони O_2^{2-} .

Сполуки лужних металів (+1)

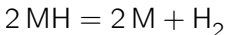
Сполуки лужних металів з воднем

- MeH NaCl

LiH NaH KH RbH CsH FrH

$T_{\text{пл.}} 680^{\circ}\text{C}$ розкладаються при $400 - 500^{\circ}\text{C}$ без топлення.

- Гідриди піддаються термічній дисоціації ($400 - 450^{\circ}\text{C}$) крім LiH (більш висока t°). За властивостями LiH ближче до гідридів лужно-земельних металів.

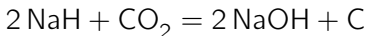
- В рідкому NH_3 : $\text{LiH} \rightleftharpoons \text{Li}^+ + \text{H}^-$ теж в розтопі

Гідриди — сильні відновники: $\text{LiH} + \text{H}_2\text{O} = \text{LiOH} + \text{H}_2$

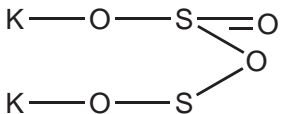
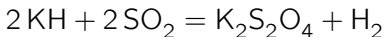
Сполуки лужних металів (+1)

Сполуки лужних металів з гідрогеном

- В присутності вологи легко окиснюються O_2 , Cl_2 і іншими окисниками. Вони відновлюють навіть CO_2 :

- Про сильні відновні властивості свідчить реакція:

Сполуки лужних металів (+1)

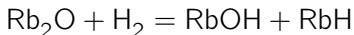
Сполуки лужних металів з киснем

- Оксиди (O^{2-}), пероксиди (O_2^{2-}), надпероксиди (O_2^-), озоніди (O_3^-).
- В природі у вільному стані оксиди не зустрічаються. Внаслідок дуже високої негативної ΔH_f^0 оксиди лужних металів є термічно стійкими. В розчинах вони мають лужний характер. При розчиненні у H_2O утворюють луги, дуже реакційно здатні речовини, енергійно взаємодіють з водою.
- Про посилення хімічної активності в ряду $Li_2O - Na_2O - K_2O - Rb_2O - Cs_2O$ можна судити на підставі зміни енергії Гібса для реакції:
$$E_2O + H_2O = 2 EOH$$

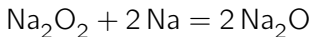
Сполуки лужних металів (+1)

Сполуки лужних металів з киснем

- Оксиди є слабкими окисниками. Наприклад, Li_2O дуже важко відновлюється H , C , CO . Цікаво відзначити реакцію:

- При горінні на повітрі лише літій дає оксид. Решта металів утворює пероксиди. Для одержання оксидів останні відновлюють вільними металами:

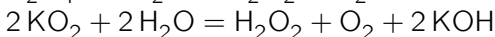
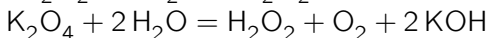
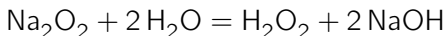

Сполуки лужних металів (+1)

Сполуки лужних металів з киснем

- Пероксиди лужних металів — це тверді кристалічні речовини. Зі збільшенням розміру іона лужного металу стійкість надпероксидів і пероксидів зростає. Це є наслідком стабілізації великого аніона великим катіоном.
- Усі пероксиди дуже стійкі (стійкість від K^+ до Cs^+ зростає). Однак, зі збільшенням кількості O в молекулі пероксиду їх $T_{пл}$ і термічна стабільність знижуються:
 $M_2O_2 - M_2O_3 - M_2O_4$ термічна стабільність падає

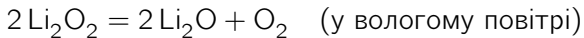
- Пероксиди гідролізуються (солі слабкої кислоти (H_2O_2))

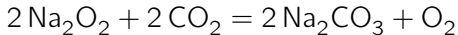
Сполуки лужних металів (+1)

Сполуки лужних металів з киснем

- Пероксиди — сильні окисники, однак можуть бути і відновниками:

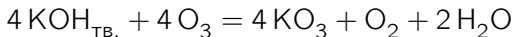
- Na_2O_2 має найбільше практичне значення: для відбілювання матеріалів (тканини, соломи, кістки, шовку, вовни), для виготовлення протипогазів, на підводних човнах:

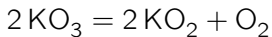
Сполуки лужних металів (+1)

Сполуки лужних металів з киснем

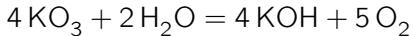
- Ще більш сильними окисниками є озоніди (EO_3). Вони утворюються при дії озону на тверді гідроксиди:

- При зберіганні озоніди поступово розкладаються уже за звичайних умов:

а у воді — бурхливо, виділяючи O_2 :

Сполуки лужних металів (+1)

Гідроксиди

- Гідроксиди в природі не зустрічаються, одержують штучно. Це безбарвні, дуже гігроскопічні, добре розчинні у воді речовини. Водні розчини — сильні основи.
- При нагріванні (крім LiOH) сублимують без розкладання при 350 – 400°C. Їх пара складається, головним чином, із димерів (MeOH)₂.
$$2 \text{LiOH} \xrightarrow{500^\circ\text{C}} \text{Li}_2\text{O} + \text{H}_2\text{O}$$
- Гідроксиди мають велике практичне значення (особливо LiOH, NaOH, KOH). В ряду LiOH — CsOH росте сила. Особливе місце серед них займає LiOH (нагадує гідроксиди лужно-земельних металів).

Сполуки лужних металів (+1)

Гідроксиди

- Li, Rb, Cs: $M_2SO_4 + Ba(OH)_2 = BaSO_4 \downarrow + 2 MOH$
- Na, K: $Na_2CO_3 + Ca(OH)_2 \xrightleftharpoons{\text{кип'ят}} 2 NaOH + CaCO_3 \downarrow$
- Електроліз розчинів KCl, NaCl, LiCl на Hg-катоді (Na, K, Li).
- Каустична сода (NaOH, їдкий, грецька)
- При розчиненні у воді гідроксидів виділяється тепло, що свідчить про утворення гідратів $LiOH \cdot H_2O$.
- Застосування: миловарна промисловість, виробництво барвників, целюлози, текстильна промисловість, хімічна промисловість, очистка жирів та масел, лужні акумулятори.

Сполуки лужних металів (+1)

Галогеніди

- Галогеніди лужних металів — іонні сполуки, розчинні здебільшого у воді (LiF, NaF — погано розчинні).
- NaCl має найбільше практичне значення — для одержання соди, харчовий продукт, для одержання соляної кислоти. KCl — калійне добриво. CsI — в сцинтиляційних пристроях.
- В ряду Li — Na — K — Rb — Cs зростає стабільність полігалідів (галогеногалогенатів). Так якщо Li і Na утворюють полігаліди завжди з молекулою розчинника $[E(H_2O)][ICl_2]$, то у випадку K і особливо його аналогів, крім того відомі багаточислені галогеногалогенати типу $E[ICl_4]$, $E[I(I_2)]$, $E[ICl_2]$, $E[IBrCl]$, $E[Br(Br_2)]$, $E[BrCl_2]$.

Сполуки лужних металів (+1)

Галогеніди

- Термічна стабільність галогеногалогенатів одного і того ж елемента визначається природою полігалогенідних аніонів. Найбільш стабільні дийододати, дибромодати ($I(I_2)^-$, $I(Br_2)^-$).
- В ряду катіонів $K^+ - Rb^+ - Cs^+$ термічна стабільність зростає. Про це свідчить, наприклад, парціальний тиск дисоціації при $150^\circ C$:

	$K[I(I_2)]$	$Rb[I(I_2)]$	$Cs[I(I_2)]$
$P_{\text{дис.}} \text{ мм. рт. ст.}$	450	38.9	1

Сполуки лужних металів (+1)

Сульфіди та персульфіди

- Сульфіди та персульфіди лужних металів в природі не зустрічаються, за звичайних умов — тверді, безбарвні кристалічні речовини з іонною кристалічною ґраткою.
- При розчиненні у воді дисоціюють і піддаються гідролізові:
$$S^{2-} + H_2O = HS^- + OH^-$$
- Теплоти розчинення позитивні і збільшуються в ряду Li — Cs. При кристалізації із водних розчинів утворюють кристалогідрати $K_2S \cdot 5H_2O$, $Na_2S \cdot 9H_2O$. Сильні відновники.
- В техніці сульфіди одержують із сульфатів:
$$Na_2SO_4 + 4C \xrightarrow{t^\circ} Na_2S + 4CO \uparrow$$

Сполуки лужних металів (+1)

Сульфіди та персульфіди

- Застосування: Na_2S — в шкіряній промисловості для видалення шерсті, для приготування барвників, в лабораторній практиці.
- Персульфіди можна одержати при кип'ятінні сульфідів з надлишком сірки (або при сплавленні):
$$\text{Na}_2\text{S} + (n-1) \text{S} = \text{Na}_2\text{S}_n$$
- Стабільність зростає в ряду $\text{Li}^+ - \text{Na}^+ - \text{K}^+ - \text{Rb}^+ - \text{Cs}^+$. E_2S_n ($n = 6$). В розчинах: виділені для K^+ з усіма n , для Na^+ ($n = 5$), для Li^+ ($n = 2$).

Сполуки лужних металів (+1)

Карбонати та гідрокарбонати

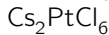
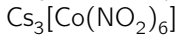
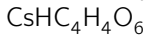
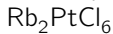
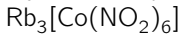
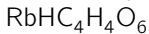
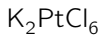
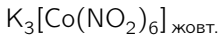
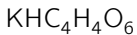
- Карбонати та гідрокарбонати: Li_2CO_3 — погано розчинна у воді речовина, K_2CO_3 — поташ, Na_2CO_3 — кальцинована сода, $\text{Na}_2\text{CO}_3 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ — кристалічна сода, NaHCO_3 — питна сода.
- Одержання соди:
  - 1 Метод Сольве: $\text{Na}_2\text{CO}_3(\text{нас.}) + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} = 2\text{NaHCO}_3$
  - 2 Аміачний метод:
$$\text{NaCl} + \text{NH}_4\text{HCO}_3 \rightleftharpoons \underset{\text{мала розчинність}}{\text{NaHCO}_3 \downarrow} + \text{NH}_4\text{Cl}$$
- $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ — в медицині.

Сполуки лужних металів (+1)

Малорозчинні солі

- Малорозчинні солі: LiF , Li_2CO_3 , Li_3PO_4 (аналогія з II групою)
- $\text{Na}[\text{Sb}(\text{OH})_6]$ — натрія гексагідроксостибат, безбарвний
 $\text{NaCH}_3\text{COO} \cdot \text{UO}_2(\text{CH}_3\text{COO})_2$

ЖОВТ.

Сполуки лужних металів (+1)

Розчинні солі

- Лужні метали утворюють найбільшу кількість розчинних солей. Заслуговує на увагу те, що в ряду Fr — Li розчинність солей з малими аніонами зменшується (F^- , CO_3^{2-}), а в ряду Li — Fr зменшується розчинність солей з великими аніонами (ClO_4^- , $PtCl_6^{2-}$ і т. інше).
- Для якісного визначення лужних металів використовують забарвлення полум'я: Li — червоний, Na — жовтий, K, Rb, Cs — фіолетовий.

Значення

- Значення: виробництво мила, скла, добрива калійні, Li, Rb, Cs, Fr в медицині.